

## SPIS TREŚCI

|                                                                                                                         |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| SPIS SKRÓTÓW .....                                                                                                      | 9         |
| WYKAZ TRUDNIEJSZYCH POJĘĆ ANALITYCZNYCH.....                                                                            | 15        |
| NOTA DO WYDANIA POLSKIEGO .....                                                                                         | 17        |
| SŁOWO WSTĘPNE .....                                                                                                     | 21        |
| <b>WSTĘP.....</b>                                                                                                       | <b>25</b> |
| Wprowadzenie: uwarunkowania ogólne.....                                                                                 | 42        |
| 1. Stosunki niemiecko-polskie w okresie rozbiorów .....                                                                 | 43        |
| 2. Pozycja symfoniki w polskim życiu muzycznym okresu rozbiorowego.....                                                 | 58        |
| 2.1. Pierwsza połowa XIX wieku .....                                                                                    | 58        |
| 2.2. Druga połowa XIX wieku .....                                                                                       | 63        |
| 2.3. Pierwsza faza Filharmonii Warszawskiej 1901–1914 .....                                                             | 70        |
| 2.4. Sytuacja we Lwowie i w Krakowie.....                                                                               | 93        |
| <b>CZĘŚĆ I: STUDIA POLSKICH KOMPOZYTORÓW</b>                                                                            |           |
| <b>W NIEMCZECH.....</b>                                                                                                 | <b>99</b> |
| I.1. CHARAKTERYSTYKA OŚRODKÓW W MIĘDZYNARODOWEJ<br>PERSPEKTYWIE PORÓWNAWCZEJ .....                                      | 111       |
| I.1.1. Berlin .....                                                                                                     | 111       |
| Eksurs: Feliks Nowowiejski między Akademią Berlińską a Polonią .....                                                    | 124       |
| I.1.2. Lipsk.....                                                                                                       | 128       |
| I.1.3. Wiedeń.....                                                                                                      | 136       |
| I.1.4. Paryż .....                                                                                                      | 140       |
| I.1.5. Sankt Petersburg i Moskwa .....                                                                                  | 149       |
| I.1.6. Inne ośrodki studiów – Studiujący w dwóch lub kilku ośrodkach –<br>Pozostający na ziemiach polskich.....         | 152       |
| I.2. STUDIUM POSZCZEGÓLNYCH PRZYPADKÓW .....                                                                            | 159       |
| I.2.1. Zygmunt Noskowski: strażnik „warszawskiej tradycji kielowskiej” .....                                            | 160       |
| I.2.2. Ignacy Jan Paderewski: od prywatnego ucznia w Berlinie<br>do pianisty o międzynarodowej renomie i polityka ..... | 198       |

|                                                                                                                                                                                  |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| I.2.3. Mieczysław Karłowicz: samotny wzorowy uczeń<br>Heinricha Urbana .....                                                                                                     | 242        |
| Intermezzo: „Młoda Polska w muzyce” w Warszawie, Berlinie<br>i Monachium .....                                                                                                   | 286        |
| 1. Spółka Nakładowa Młodych Kompozytorów Polskich<br>1905–1907 .....                                                                                                             | 288        |
| 2. Adolf Chybiński i mit wokół „Młodej Polski w muzyce” .....                                                                                                                    | 293        |
| 3. Spór na temat wpływu niemieckiego na „Młodą Polskę<br>w muzyce” .....                                                                                                         | 300        |
| I.2.4. Ludomir Różycki: niesystematyczny student Akademii Berlińskiej .....                                                                                                      | 312        |
| I.2.5. Karol Szymanowski: „ukraińskie studia zaoczne” muzyki<br>niemieckiej .....                                                                                                | 334        |
| Podsumowanie części I .....                                                                                                                                                      | 393        |
| Antrakt: Publikacje i wykonania symfoniki polskiej na obszarze<br>niemieckojęzycznym .....                                                                                       | 399        |
| 1. Publikacje symfoniki polskiej w wydawnictwach<br>niemieckojęzycznych .....                                                                                                    | 400        |
| 2. Wykonania symfoniki polskiej na obszarze niemieckojęzycznym .....                                                                                                             | 433        |
| <b>CZĘŚĆ II: SYMFONIKA POLSKA I JEJ STOSUNEK<br/>DO TRADYCJI NIEMIECKIEJ .....</b>                                                                                               | <b>447</b> |
| II.1. <i>PER ASPERA AD ASTRA</i> : PATRIOTYCZNE SYMFONIE<br>WYZWOLEŃCZE .....                                                                                                    | 469        |
| Introdukcja: Dobrzyński, <i>II Symfonia c-moll</i> (1831–?) .....                                                                                                                | 475        |
| II.1.1. Ukształtowanie typu: Noskowski, <i>II Symfonia c-moll</i><br>„ <i>Elegijna</i> ” (1876–1879) .....                                                                       | 479        |
| Bilans pośredni: inne polskie symfonie typu <i>per aspera ad astra</i> .....                                                                                                     | 507        |
| II.1.2. Apoteoza typu: Paderewski, <i>Symfonia h-moll</i> (1903–1909) .....                                                                                                      | 509        |
| Ekskurs porównawczy: Młynarski, <i>Symfonia F-dur</i> (1910–1911) .....                                                                                                          | 533        |
| II.1.3. Transcendowanie typu: Karłowicz, <i>Symfonia e-moll</i> „ <i>Odrodzenie</i> ”<br>(1900–1902) i <i>Odwieczne pieśni</i> (1904–1906) .....                                 | 537        |
| II.2. SYMFONICZNE PEJZAŻE .....                                                                                                                                                  | 557        |
| II.2.1. Dwa przyczynki symfoniczne do polskiego ruchu tatrzańskiego:<br>Żeleński, <i>W Tatrach</i> (1868–1870), oraz Noskowski, <i>Morskie Oko</i><br>(1875) .....               | 560        |
| II.2.2. Obraz pejzażowy i batalistyczny: Noskowski, <i>Step</i> (1895–1896) .....                                                                                                | 577        |
| II.2.3. Między eksperymentami formalnymi a akademizmem:<br>Noskowski, <i>Z życia...</i> (1901) i <i>III Symfonia F-dur</i> „ <i>Od wiosny</i><br><i>do wiosny</i> ” (1903) ..... | 595        |
| Bilans pośredni: inne polskie pejzaże symfoniczne .....                                                                                                                          | 616        |
| II.2.4. Wyprawa do dźwiękowej ziemi nieznanej: Karłowicz,<br><i>Rapsodia litewska</i> (1906) .....                                                                               | 618        |
| Ekskurs porównawczy: Fitelberg, <i>Rapsodia polska</i> (1913) .....                                                                                                              | 632        |

|                                                                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| II.3. DWA INDYWIDUALNE UJĘCIA POEMATU SYMFONICZNEGO .....                                                                  | 637 |
| II.3.1. Melancholia i refleksja: poematy symfoniczne Karłowicza .....                                                      | 638 |
| II.3.2. Ilustracyjna „muzyka nastrojów”: poematy symfoniczne Różyckiego .....                                              | 676 |
| II.3.3. Wnioski końcowe dotyczące narodowego kontekstu gatunkowego .....                                                   | 708 |
| II.4. W DRODZE KU „PIĘKNEMU CZYSTEMU I BEZKOMPROMISOWEMU”: SYMFONIKA MŁODEGO SZYMANOWSKIEGO .....                          | 713 |
| II.4.1. Odwrót od „smutnych pieśni”: Szymanowski, <i>Uwertura E-dur</i> (1904–1905) .....                                  | 714 |
| II.4.2. „Monstrum kontrapunktyczno-harmoniczno-orkiestrowe”? Szymanowski, <i>I Symfonia f-moll</i> (1906) .....            | 733 |
| II.4.3. Liryzm dźwiękowy i wirtuozowska gra formą: Szymanowski, <i>II Symfonia B-dur</i> (1909–1910) .....                 | 758 |
| Spojrzenie w przyszłość. Odwrót od tradycji niemieckiej: Szymanowski, <i>III Symfonia „Pieśń o nocy”</i> (1914–1916) ..... | 792 |
| PODSUMOWANIE CZĘŚCI II .....                                                                                               | 801 |
| ANEKSY .....                                                                                                               | 807 |
| ANEKS I. DANE DOTYCZĄCE STUDIÓW ZAGRANICZNYCH KOMPOZYTORÓW POLSKICH .....                                                  | 807 |
| 1.1. Porównanie statystyczne uczelni muzycznych .....                                                                      | 807 |
| 1.1.1. Konserwatoria 1883/1884 (według „Signale für die musikalische Welt”) .....                                          | 807 |
| 1.1.2. Konserwatoria 1902/1903–1907 (według Oettingen, 1904 i Harcourt, 1908) .....                                        | 808 |
| 1.2. Zagraniczni studenci muzyki w Berlinie i Lipsku .....                                                                 | 809 |
| 1.3. Relacje typu uczeń–nauczyciel między kompozytorami niemieckimi a polskimi .....                                       | 810 |
| 1.4. Dane na temat polskich kompozytorów studiujących za granicą .....                                                     | 811 |
| ANEKS II. DANE DOTYCZĄCE POWSTANIA I WYKONANIA UTWORÓW SYMFONICZNYCH .....                                                 | 843 |
| 2.1 Wykazy utworów .....                                                                                                   | 843 |
| 2.1.1. Polskie utwory orkiestrowe 1800–1918, uporządkowane chronologicznie według kompozytorów .....                       | 843 |
| 2.1.2. Polskie utwory orkiestrowe 1867–1918, przegląd chronologiczny według gatunków .....                                 | 853 |
| 2.2. Daty wykonań .....                                                                                                    | 855 |
| 2.2.1. Wykonania polskich dzieł symfonicznych na ziemiach polskich w latach 1871–1918 (wybór) .....                        | 855 |
| 2.2.2. Wykonania polskiej symfoniki na obszarze niemieckojęzycznym 1867–1918 .....                                         | 858 |

|                                                                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.2.3. Wykonania polskich i nowszych zagranicznych dzieł<br>symfonicznych przez Filharmonię Warszawską w latach<br>1901–1911 (wybór) ..... | 860 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                                                |            |
|--------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>ANEKS III. TABELA FORM WYBRANYCH POLSKICH DZIEŁ<br/>ORKIESTROWYCH .....</b> | <b>866</b> |
| Spis przykładów nutowych.....                                                  | 889        |
| Spis ilustracji .....                                                          | 898        |
| Źródła i bibliografia.....                                                     | 899        |
| Indeks osób.....                                                               | 931        |